

Vem vill bli företagare?

– attityder till företagande i Sverige 2004

Vem vill bli företagare?

– attityder till företagande i Sverige 2004

NUTEK

Verket för näringslivsutveckling

Liljeholmsvägen 32 117 86 Stockholm
Telefon 08-681 91 00 Fax 08-19 68 26
www.nutek.se

Omslag: Tango

© NUTEK
B 2005:2
ISBN 91-7318-357-1
Februari 2005
Upplaga: 2 000 ex
Text: Nutek
Form: Tango AB
Tryck: Alfa Print

Förord

Nuteks Entreprenörskapsbarometer har utvecklats för att undersöka vilka attityder till företagande som finns i Sverige och för att kunna följa förändringar i inställning till företagande över tid. Entreprenörskapsbarometern är ett centralt verktyg för Nutek i arbetet med att främja entreprenörskap.

Entreprenörskapsbarometern 2004, som presenteras i denna rapport, speglar samtliga personer i åldern 18-70 år. Totalt har 26 700 telefonintervjuer genomförts i hela landet vilket innebär att resultatet kan redovisas på regional nivå och på olika undergrupper. Vi hoppas att undersökningen ska vara till nytta för det arbete som bedrivs i Sverige för att främja entreprenörskap.

Rapporten har utarbetats av Henrik Levin och Anders Weström. Även avdelningschef Christina Nordin och enhetschef Lars Nyberg har deltagit i arbetet. Annika Järemo har varit projektledare för rapporten.

Kjell Jansson
Generaldirektör

Annika Järemo
Projektledare

*Har du frågor om denna publikation, kontakta Annika Järemo
Telefon 08-681 77 14, e-post: annika.jaremo@nutek.se*

Abstract

Sweden needs more entrepreneurial individuals who want to start and run companies. But do people in Sweden want to start their own companies? Is self-employment an alternative to employment? Nutek's Entrepreneurship Barometer has been developed to survey attitudes to self-employment in Sweden and to monitor changes in these attitudes over time.

The 2004 Entrepreneurship Barometer, which is presented in this report, reflects all inhabitants of Sweden aged 18–70. A total of 26,700 telephone interviews have been conducted throughout Sweden, which enables the result to be reported at regional level and in various sub-groups.

The barometer is a central tool for Nutek in the agency's work to promote entrepreneurship. The barometer was carried out for the first time in 2003 and charted the attitudes of young women and men (aged 18–30) to self-employment.

Nutek, the Swedish Business Development Agency, is Sweden's central government agency that deals with issues related to the development of business. Nutek's task is to promote the creation of more new companies, more growing companies and more strong regions throughout Sweden.

Innehåll

Entreprenörskapsbarometern – slutsatser och policy	9
<i>Entreprenörskap i ett historiskt och internationellt perspektiv</i>	9
<i>De viktigaste slutsatserna från Entreprenörskapsbarometern 2004</i>	10
<i>Nuttek vill vara motorn i Sveriges entreprenörskapsarbete</i>	13
Sammanfattning av resultatet	15
Entreprenörskapsbarometern 2004	21
<i>Hur stor andel är företagare i dag?</i>	21
<i>Andel som kan tänka sig att bli företagare</i>	22
<i>Önskad sysselsättning</i>	26
<i>Skäl till att man inte vill bli företagare</i>	30
<i>Förväntade fördelar med att vara företagare</i>	33
<i>Vilken uppfattning om företagande ger skolan?</i>	35
<i>Kunskap och information</i>	39
<i>Företagare de närmaste åren?</i>	43
Bilagor	45
<i>Beskrivning av indelning i lokala arbetsmarknadsregioner (LA)</i>	45
<i>Frågeformulär – Entreprenörskapsbarometern 2004</i>	47
Böcker och rapporter	51

Entreprenörskapsbarometern – slutsatser och policy

Nutek genomför olika insatser som påverkar attityderna till entreprenörskap och eget företagande. Det är i detta sammanhang viktigt att få kunskap om vilka attityder till entreprenörskap och företagande som finns i Sverige och att kunna följa utvecklingen över tiden. Nutek har därför utvecklat en Entreprenörskapsbarometer som mäter intresset för eget företagande i Sverige. I denna skrift presenteras resultatet av 2004 års Entreprenörskapsbarometer.

Nuteks Entreprenörskapsbarometer genomfördes första gången 2003¹. Syftet var då att undersöka unga kvinnors och mäns (18–30 år) inställning till företagande. Genom denna undersökning fick vi en bra bild av vad Sveriges unga befolkning tycker om företagande. Men vi ville även veta vad andra grupper hade för inställning till företagande. Årets Entreprenörskapsbarometer har därför utökats och vänder sig till personer i åldern 18–70 år.

Undersökningen är unik i sitt omfång och ger oss värdefull information om attityderna till företagande i Sverige. Djupare regionala analyser från denna undersökning kommer att finnas tillgängliga i början av år 2005. Nutek planerar att årligen genomföra en Entreprenörskapsbarometer riktad till unga i åldern 18–30 år och en utökad Entreprenörskapsbarometer vart femte år.

Entreprenörskap i ett historiskt och internationellt perspektiv

Sverige har en historia där tillväxt, sysselsättning och därmed välfärd i stor utsträckning baserats på stora företag. En alltmer globaliserad ekonomi leder till strukturförändringar i svenskt näringsliv – stora företag lägger ner eller flyttar ut sin verksamhet från landet. För att klara den framtida tillväxten och välfärden måste dessa strukturförändringar kompenseras av en dynamisk småföretagsstruktur. Fler företag behöver starta och små företag måste ges möjlighet att växa.

Nya företag utgör en utmaning för etablerade företag att söka förbättra produkterna, kvaliteten, servicen och att sänka priserna. Nya företag är också

¹ 2003 års Entreprenörskapsbarometer presenteras i Nuteks skrift B 2003:8 "Unga kvinnor och män, morgondagens företagare? – En skrift om skolans roll, regelverkens betydelse och vikten av positiva attityder".

bärare av förändring och innovation, vilket är betydelsefullt för ekonomisk tillväxt. Fler nya företag ger ett mer differentierat näringsliv, vilket minskar sårbarheten i en region och i förlängningen i Sveriges totala ekonomi. Ett bra entreprenörskapsklimat i Sveriges regioner är därför viktigt ur ett regionalpolitiskt perspektiv.

Internationellt sett har betydelsen av entreprenörskap alltmer uppmärksamats i politik och ekonomi. Entreprenörskap finns regelbundet på dagordningen både i den Europeiska kommissionen och i OECD. I Sverige har dessa frågor under senare år också uppmärksamats alltmer på såväl nationell, regional som lokal nivå. I internationella jämförelser hamnar dock Sverige sämre till än många av våra konkurrentländer. Sverige ligger på den undre halvan, jämfört med andra länder i Europa, när man jämför antalet nya företag i relation till det totala antalet företag i landet.

Nuteks syn är att företagsamma människor behövs i alla sektorer i samhället – i befintliga företag och organisationer, i offentlig verksamhet, i föreningslivet, i skolan och inom den sociala ekonomin. Utifrån ett näringspolitiskt perspektiv är det i första hand entreprenörskap som resulterar i nya företag och i utveckling av befintliga företag. För att stärka entreprenörskap och få fler att se eget företagande som ett alternativ till anställning krävs insatser inom en rad områden.² En viktig faktor är samhällets attityder till entreprenörskap och eget företagande.

De viktigaste slutsatserna från Entreprenörskapsbarometern 2004

Skolan och förebilder är viktiga

Entreprenörskapsbarometern 2004 visar att de som i skolan fått en uppfattning om hur det är att driva företag och i skolan blivit uppmuntrade att bli företagare är mer positivt inställda till företagande. Förebilder har också stor betydelse för inställningen till företagande. De som har någon i sin närhet, släkt eller vänner, som är företagare kan i större utsträckning också tänka sig att bli företagare.

En viktig utgångspunkt i Nuteks förslag till nationellt entreprenörskapsprogram, som lämnades till regeringen den 1 september 2004, var att attityder grundläggs tidigt och att skolan spelar en viktig roll för att påverka attityder och för att långsiktigt skapa ett entreprenöriellt förhållningssätt. Regeringen fattade före årsskiftet beslut om att Nutek ska genomföra programmet under

² Läs mer i Nuteks policyskrift "Ett starkt entreprenörskap – policyskrift om nya perspektiv, ändrade förutsättningar och positiva attityder"

perioden 2005 till 2007. Arbetet med programmet kommer att ske i samarbete med andra myndigheter, näringslivsorganisationer, regionala självstyrelseorgan, samverkansorgan och kommuner och landsting. Tyngdpunkten i programmet ligger på att öka intresset för och kunskaperna om entreprenörskap i grund- och gymnasieskolan och i högskolan. Att arbeta med att lyfta fram förebilder ser vi även som mycket viktigt. Programmet ska dessutom bidra till ökad kompetens hos såväl studie- och yrkesvägledare som rådgivare och näringslivsutvecklare om entreprenörskap.

Entreprenörskap ska bidra till förnyelse i samhället. En fortsatt ekonomisk tillväxt förutsätter en hög utbildningsnivå och ett entreprenöriellt förhållningssätt hos befolkningen. Att utveckla ett entreprenöriellt förhållningssätt hos unga kvinnor och män innebär att utveckla egenskaper såsom initiativförmåga, tilltro till sin egen förmåga, kreativitet och problemlösningsförmåga, förmåga att själv ta ansvar för och organisera sitt arbete och att driva en verksamhet. Det är viktiga egenskaper som behövs i allt företagande, men också på varje plats och nivå i arbets- och samhällslivet.

Många kan tänka sig att bli företagare – men få blir det

Drygt hälften av befolkningen, i åldern 18–70 år, kan tänka sig att bli företagare och ungefär var fjärde person föredrar eget företagande framför annan sysselsättning. En stor andel av befolkningen är alltså positiv till företagande, men andelen som är företagare idag är bara tio procent. Bland unga är andelen positiva högre än genomsnittet för befolkningen medan andelen som faktiskt är företagare är lägre än genomsnittet. Delvis beror detta på att ungdomar i stor utsträckning fortfarande är i utbildning. Sammantaget tyder resultaten på att steget fortfarande är långt från tanke till handling.

Att minska gapet från att kunna tänka sig att bli företagare, föredra det och sedan verkligen starta ett företag är den stora utmaningen om vi vill öka företagandet i Sverige. Genom det nationella entreprenörskapsprogrammet hoppas vi kunna öka andelen unga kvinnors och mäns intresse för företagande så att de ser eget företagande som ett lika naturligt val som att bli anställd.

Det finns stora gruppskillnader

Entreprenörskapsbarometern visar också att det finns stora skillnader mellan olika gruppers inställning till företagande. Det är därför viktigt att Nuteks insatser anpassas till olika individers behov.

Enligt Nutek behövs åtgärder som stärker individens vilja och förmåga att engagera sig i entreprenöriella aktiviteter, men som också utvecklar ett klimat som gör detta möjligt och intressant. Individens drivkraft är det centrala och

det är individen själv som måste vilja, våga och riskera. Staten ska dock ta till vara denna vilja. Insatser som främjar entreprenörskap måste vara utformade så att de når både kvinnor och män, flickor och pojkar oavsett ursprungsland.

Information är viktigt

För de som har frågor om hur det är att starta och driva företag är det viktigt att det finns tillgång till bra information och rådgivning. Entreprenörskapsbarometern visar att varannan person inte vet vart de ska vända sig för att få information om att starta företag. För att underlätta information om företagsstart och om hur det är att driva ett företag har Nutek två informationstjänster: Företagarguiden och Startlinjen. Företagarguiden är en webbplats som visar vägen till det offentliga Sveriges information för företagare.³ Företagarguiden drivs i samarbete med ett stort antal myndigheter och aktörer. Startlinjen på Nutek är en kostnadsfri telefonservice som ger information och vägledning till personer som tänker starta eller nyligen har startat företag.⁴ För att anpassa informationen till olika gruppers behov är delar av materialet översatt till olika språk.

Krångliga regler ett hinder för att starta företag

Reglers utformning och hur de kommunicerar påverkar också attityderna till företagande. Ett grundläggande villkor för ett förbättrat näringslivsklimat är att företagande uppmuntras och premieras. Om det uppfattas som krångligt, riskfyllt och olönsamt att starta och utveckla företag påverkas attityderna negativt.

Entreprenörskapsbarometern visar att många upplever krångliga regler som ett skäl till att inte bli företagare. Bland samtliga skäl hamnar krångliga regler på tredje plats. Nutek har regeringens uppdrag att arbeta med regelförbättring. Detta arbete syftar till att påverka reglers utformning, tillämpning och tillgänglighet så att de främjar start och tillväxt av företag och minskar företagens administrativa kostnader. En viktig del av arbetet är att mäta de administrativa kostnader företagen har för att efterleva regelverken. En mätmetod finns utvecklad och en första provmätning har gjorts av momsagen. Närmast på tur står resten av skattelagstiftningen, sedan miljö- och arbetsmarknadslagstiftningen. Andra delar av uppdraget är att ge råd och stöd till myndigheternas arbete med regelförbättringar och konsekvensanalyser.

³ Mer info: www.nutek.se/foretagarguiden.

⁴ Startlinjen, tfn 020-35 10 10.

Nutek vill vara motorn i Sveriges entreprenörskapsarbete

Att påverka attityder till entreprenörskap och öka antalet företag i Sverige är ett arbete som kräver långsiktiga insatser och stort engagemang. Detta förutsätter i sin tur ökad samverkan mellan skola, näringsliv, myndigheter och näringslvsorganisationer. Många viktiga initiativ har tagits och många aktiviteter pågår redan i dag runt om i landet. Dessa initiativ behöver också stöd från nationell nivå. Nutek vill vara en drivkraft i detta arbete som syftar till att uppnå ett bättre entreprenöriellt klimat och en ökad tillväxt i Sverige. Genom entreprenörskapsprogrammet hoppas vi bidra till denna målsättning.

Entreprenörskapsbarometern är inte bara ett viktigt verktyg för att kunna följa inställningen till företagande i Sverige över tid. Den ger också vägledning för hur vi ska kunna koncentrera våra insatser där de bäst behövs. Vi hoppas att gemensamt med andra aktörer i Sverige kunna skapa ett bättre entreprenörskapsklimat där företagande ses som ett lika attraktivt val som att vara anställd.

Sammanfattning av resultatet

Mer än varannan kan tänka sig att bli företagare...

Totalt sett kan mer än hälften, 57 procent, tänka sig att bli företagare. Det finns dock stora skillnader mellan olika grupper av befolkningen. Kvinnor är mindre positiva än män, yngre mer positiva än äldre, och personer uppvuxna i storstadsregioner mer positiva än personer uppvuxna i glesbygdsregioner. Skillnaden mellan utlandsfödda och personer födda i Sverige är liten.

Det finns vissa regionala skillnader i andelen som kan tänka sig att bli företagare. Andelen positiva ligger över riksgenomsnittet i samtliga storstadslän och i Uppsala och Östergötlands län. Allra högst är andelen i Stockholm, där mer än tre av fem kan tänka sig att bli företagare. Bland län med en relativt låg andel positiva finner vi Värmlands, Blekinge, Gävleborgs och Norrbottens län. Men även i dessa län kan över hälften tänka sig att bli företagare. Ser vi i stället på variationen mellan landets lokala arbetsmarknadsregioner finner vi, liksom i länsjämförelsen, att individer i storstadsområdena är mer positiva till att bli företagare. Men vi ser också att företagjarviljan är hög i vissa lokala arbetsmarknadsregioner utanför storstäderna, såväl i norra som i södra Sverige. Exempel på detta är Åre, Östersund, Sundsvall, Nässjö och Linköping.

Personer som har förebilder i form av släkt och vänner som är företagare är själva betydligt mer positiva till att bli företagare. Det är också tydligt att skolan spelar en stor roll i att forma attityderna till och intresset för företagande. De som anser att de i skolan fått en uppfattning om hur det är att vara företagare är betydligt mer positiva till att bli företagare än de som inte fått det. Vi ser också att personer som anser att skolan har uppmuntrat dem att bli företagare i betydligt större utsträckning kan tänka sig att bli företagare.

Även 2003 genomfördes en entreprenörskapsbarometer. Den riktades då enbart till personer mellan 18 och 30. Jämfört med år 2003 har andelen unga som kan tänka sig att bli företagare ökat från 71 till 75 procent.

...men bara var fjärde föredrar att vara företagare

I undersökningen ställdes en fråga om vilken sysselsättning man helst skulle vilja ha. Majoriteten av befolkningen, 73 procent, föredrar att vara anställd.

Drygt var fjärde, 27 procent, skulle föredra att vara företagare. Mest populärt är att vara anställd i ett litet företag, medan anställning inom offentlig sektor är minst populärt.

Andelen som helst vill vara företagare varierar kraftigt mellan olika grupper. Andelen är väsentligt högre bland män jämfört med kvinnor (33 respektive 21 procent), liksom bland utlandsfödda jämfört med personer födda i Sverige. Andelen är också något högre bland unga jämfört med äldre. Den högsta andelen totalt sett finner vi bland män födda utomlands. I denna grupp vill hela 39 procent helst vara företagare.

Den genomsnittliga andelen som helst skulle vilja vara företagare varierar mellan 30 och 21 procent i landets olika län. Stockholms län ligger i topp, och de två övriga storstadslänen placerar sig också högt upp. Även i Jämtlands, Södermanlands, Uppsala och Östergötlands län är andelen som föredrar att vara företagare högre än riksgenomsnittet. Bland län med en relativt låg andel återfinns Värmlands, Norrbottens och Västernorrlands län.

Vi såg tidigare tecken på att skolan och förebilder präglade den allmänna inställningen till att bli företagare. Även när det gäller i vilken utsträckning man *föredrar* att vara företagare tycks kunskaper och uppmuntran genom skolan samt förekomsten av förebilder vara av betydelse. Andelen som helst skulle vilja vara företagare är högre bland dem som säger sig ha fått en uppfattning om hur det är att driva företag och bland dem som anser att de uppmuntrats att bli företagare i skolan. Vidare finner vi att personer som har släkt eller vänner som är företagare är mer benägna att föredra företagande framför andra sysselsättningsalternativ.

Jämförelsen med Entreprenörskapsbarometern 2003 visar att andelen unga som föredrar att vara företagare framför andra sysselsättningsalternativ är densamma som förra året, 29 procent.

Skäl till att inte vilja bli företagare

Att företagande kräver mycket tid och engagemang liksom avsaknaden av affärsidéer är de viktigaste skälen till att man inte vill bli företagare. Oro för svårigheter att få finansiering till företagsstarten är det skäl som i minst utsträckning anges som viktigt. Vissa intressanta skillnader mellan grupperna kan noteras. Kvinnor anser i större utsträckning än män att företagande tar för mycket tid och engagemang och att avsaknaden av affärsidéer är ett viktigt skäl till att inte vilja bli företagare. Kvinnor anser också i större utsträckning att den ekonomiska osäkerheten är ett viktigt skäl till att inte bli företagare.

Utlandsfödda anger i en högre utsträckning svårigheter att få finansiering som ett skäl till att inte bli företagare än övriga. Vidare anser utlandsfödda i större utsträckning att många och krångliga regler är ett skäl till att man inte vill bli företagare. De är också mer oroliga än personer födda i Sverige för att det är alltför ensamt att vara företagare. Jämför vi yngre med äldre finner vi att unga är mindre oroliga för att företagande är ekonomiskt osäkert och mindre tryggt. En annan tydlig skillnad är i vilken utsträckning många och krångliga regler är ett skäl till att man inte vill bli företagare. Bland unga (18–30 år) är andelen som ser detta som ett viktigt skäl 28 procent jämfört med 51 procent bland de äldre (56–70 år).

En rangordning av de olika skälen för respektive grupp visar tydligt att ”för mycket tid och engagemang” är det allra viktigaste skälet till att man inte vill bli företagare. Detta skäl rankas högst i alla grupper utom i en av åldersgrupperna, de äldsta, där ”många och krångliga regler” är det skäl som rankas högst.

Förväntade fördelar med att vara företagare

De som helst skulle vilja vara företagare får i undersökningen ange vilka fördelar man tror det innebär att vara företagare jämfört med att vara anställd. Totalt sett anses möjligheterna till självständigt arbete och att förverkliga idéer vara de viktigaste fördelarna med att vara företagare, medan status och möjlighet att tjäna mycket pengar anses vara mindre viktigt.

De tydligaste skillnaderna i en jämförelse mellan kvinnor och män är att kvinnor i större utsträckning än män anser att möjlighet till personlig utveckling är en viktig fördel med att vara företagare, medan män i större utsträckning än kvinnor anger möjligheten att tjäna mycket pengar som en viktig fördel. Utlandsfödda anser i större utsträckning än personer födda i Sverige att möjligheten till personlig utveckling är en viktig fördel med att vara företagare, medan svenskar i större utsträckning anger möjligheten att förverkliga idéer. En annan skillnad är att utlandsfödda i större utsträckning än personer födda i Sverige uppger ”möjlighet att tjäna mycket pengar” och ”status” som viktiga fördelar med att vara företagare.

Åldersskillnaderna beträffande vilka fördelar man ser med att vara företagare är relativt små. Det tycks dock vara så att äldre i större utsträckning än yngre framhåller möjligheten till självständigt arbete som ett viktigt skäl till att bli företagare, och att möjligheten att tjäna pengar och uppnå status relativt sett är viktigare för unga än för äldre.

Vilken uppfattning om företagande ger skolan?

Drygt var femte, 21 procent, av samtliga personer mellan 18 och 70 år anser att de genom skolan fått en uppfattning om hur det är att driva företag. Unga (18–30 år) upplever oftare än äldre att skolan gett dem en uppfattning om hur det är att driva företag. Detta skulle kunna tolkas som ett tecken på att skolan i dag uppmärksammar företagande mer än tidigare. Utlandsfödda upplever oftare att skolan gett dem en uppfattning om hur det är att driva företag. Skillnaden mellan kvinnor och män är ganska liten.

En annan fråga är huruvida skolan uppmuntrat eleverna att bli företagare. 14 procent anser att de uppmuntrats av skolan att bli företagare. Även här är det de yngre och i viss mån de utlandsfödda som avviker från genomsnittet. För dessa grupper är andelen som upplever att skolan uppmuntrat dem att bli företagare högre än genomsnittet medan skillnaden mellan kvinnor och män är liten.

Närstående företagare som förebilder

Vid sidan av den uppmuntran man kan ha fått av skolan kan man även ha påverkats av någon närstående som är företagare. 62 procent har någon i familjen, släkten eller den nära bekantskapskretsen som är företagare. Bland utlandsfödda och bland de äldsta är det mindre vanligt att man har en närstående som är företagare.

God kunskap om vad som krävs för att starta företag

Undersökningen visar att 26 procent känner till, och 35 procent känner till ungefär, vad som krävs för att starta företag. Sammantaget har alltså tre av fem, 61 procent, kunskap om vad som krävs för att starta företag. Ser vi på gruppskillnader finner vi att män i större utsträckning än kvinnor tycker sig känna till vad som krävs för att starta företag, 69 jämfört med 53 procent. Skillnaden är liten mellan utlandsfödda och personer födda i Sverige beträffande kännedom om vad som krävs för att starta företag, 64 jämfört med 61 procent. Vidare finner vi att yngre har sämre kännedom än äldre.

Nära tre av fyra tror att de skulle klara av att starta företag

De svarande i undersökningen får också ta ställning till om de tror att de skulle klara av att starta företag. Av samtliga tillfrågade tror knappt tre av fyra, 73 procent, att de skulle klara av att starta företag. Det finns dock vissa gruppskillnader. Andelen är högre bland män än bland kvinnor, 80 respektive 66 procent. Bland utlandsfödda är andelen något lägre än bland personer födda i Sverige, och de äldsta (56–70 år) tror i mindre utsträckning än yngre att de skulle klara av att starta företag.

Varannan vet vart man ska vända sig för information

Hälften av de tillfrågade vet vart man ska vända sig för att få information om att starta företag. Gruppkillnaderna är inte särskilt stora utan varierar mellan som lägst 44 procent och som högst 55 procent. Kunskapen om vart man ska vända sig för att få information om att starta företag är något lägre än genomsnittet bland kvinnor, bland unga och bland utlandsfödda.

Vart skulle man då vända sig för att få information om att starta företag? De flesta skulle vända sig till Bolagsverket och till släkt och vänner för att få information om att starta företag. Ungefär tre av fyra har angett dessa två alternativ. Därefter kommer Skatteverket. Nyföretagarcentrum, Nutek och Arbetsförmedlingen, som placerar sig i mitten av fördelningen. De lägsta andelarna bland de specificerade organisationerna fick ALMI, Internationella företagarföreningen (IFS) och Lokalt kooperativt utvecklingscentrum (LKU).

Gruppkillnaderna som avser frågan vart man ska vända sig för att få information är inte särskilt stora. I alla grupper är de oftast angivna svarsalternativen antingen Bolagsverket eller släkt och vänner. Men det finns trots allt en del gruppkillnader att notera. Kvinnor anger i störst utsträckning att de skulle vända sig till släkt och vänner för att få information om att starta företag, medan Bolagsverket rankas som nummer två. Bland män är rangordningen mellan dessa svarsalternativ den omvända. Arbetsförmedlingen, som informationskälla om att starta företag, hamnar något högre bland kvinnor än bland män, på femte respektive sjätte plats. Män placerar Nutek som informationskälla något högre än kvinnor, femte respektive sjätte plats.

Den största skillnaden mellan utlandsfödda och icke utlandsfödda är att utlandsfödda i mindre utsträckning ser släkt och vänner som informationskälla om att starta företag. Bland utlandsfödda kommer släkt och vänner på tredje plats i rangordningen, medan de är den informationskälla som icke utlandsfödda angett i störst utsträckning. Vidare rankas Bolagsverket, Skatteverket och Arbetsförmedlingen något högre bland utlandsfödda än bland icke utlandsfödda, medan Nutek rankas något lägre. Unga anger i större utsträckning att de skulle vända sig till släkt och vänner och till Arbetsförmedlingen än äldre.

Hur många tror att de kommer bli företagare de närmaste åren?

Bland dem som kan tänka sig att bli företagare tror knappt var tredje, 29 procent, att de kommer att bli företagare inom fem år och ytterligare 25 procent tror att de kommer att bli företagare om mellan fem och tio år. Bland kvinnor är andelen som tror att de kommer att bli företagare inom fem år något lägre

än bland män. Utlandsfödda tror i större utsträckning än personer födda i Sverige att de kommer att bli företagare inom en femårsperiod. Det finns också skillnader med avseende på ålder som pekar på att andelen som tror att de kommer att bli företagare inom fem år är avsevärt lägre bland de äldsta (56–70 år) medan andelen bara är något högre bland medelålders (31–55 år) jämfört med unga (18–30 år). Sett över en tioårsperiod är andelen högst bland unga.

Entreprenörskapsbarometern 2004

Genom sin omfattning ger Entreprenörskapsbarometern 2004 goda möjligheter till såväl nationella som regionala beskrivningar och analyser. Undersökningen ger en representativ bild av personer mellan 18 och 70 år bosatta i Sverige. För att säkerställa möjligheten att kunna redovisa statistik på länsnivå och för olika åldersgrupper drogs ett stratifierat urval från befolkningsregistret. Stratifieringen innebar att befolkningen delades in i två åldersgrupper, 18–30 och 31–70 år, för vart och ett av Sveriges 21 län. Detta gav således totalt 42 undergrupper (stratum) i urvalet.

Urvalet bestod sedan av 36 607 personer och totalt intervjuades 26 758 personer, vilket innebär en svarsprocent på 73 procent. Bortfallet, 27 procent, bestod av 5 981 personer som inte ville medverka i undersökningen och 3 868 personer som inte var möjliga att kontakta under datainsamlingsperioden. Undersökningen genomfördes som en telefonundersökning under perioden 15 juli till 16 oktober 2004. I en efterhandsgranskning säkerställdes att bortfallet i undersökningen var proportionellt fördelat med avseende på regiontillhörighet, kön och ålder. Granskningen innebar även att 58 intervjupersoner exkluderades på grund av oklar regiontillhörighet och ålder.

En mer begränsad Entreprenörskapsbarometer genomfördes 2003. Denna undersökning riktades endast till unga i åldrarna 18 till 30 år. Resultaten från årets barometer jämförs till en del med resultaten från förra årets barometer. Jämförelsen omfattar då enbart unga.

Hur stor andel är företagare i dag?

Innan vi inleder resultatgenomgången av inställningen till och kunskaperna om företagande vill vi som bakgrund redovisa hur stor andel av den sysselsatta befolkningen som i dag är företagare i Sverige. Under 2003 var tio procent av samtliga sysselsatta i åldersgruppen 18–70 år företagare. Andelen företagare är lägre bland kvinnor än bland män, fem respektive fjorton procent. Vidare är skillnaden liten mellan personer födda utomlands och personer födda i Sverige, elva jämfört med tio procent. Det är ingen skillnad i andelen företagare bland

kvinnor födda i Sverige respektive utanför Sverige – båda grupperna har en företagandandel på fem procent. Däremot är andelen företagare något högre bland utlandsfödda män än bland män födda i Sverige, 16 respektive 14 procent. Slutligen kan vi konstatera att andelen som är företagare ökar med stigande ålder. Bland unga (18–30 år) är fyra procent av samtliga sysselsatta företagare. Bland personer mellan 31 och 55 år andelen företagare tio procent och i åldersgruppen 56–70 år är motsvarande andel 14 procent.

Tabell 1 Andel företagare av samtliga sysselsatta 2003, befolkningen 18–70 samt undergrupper

Grupp	Andel företagare (%)
Kvinnor	5
Män	14
Född utomlands ¹	11
Inte född utomlands	10
Kvinnor födda utomlands	5
Män födda utomlands	16
Kvinnor födda i Sverige	5
Män födda i Sverige	14
18–30 år	4
31–55 år	10
56–70 år	16
Samtliga	10

Källa: SCB (AKU).

Andel som kan tänka sig att bli företagare

Tanken med frågan ”Skulle du kunna tänka dig att bli företagare?” är att spegla inställningen till företagande på ett övergripande och allmänt plan. Det vill säga om man skulle kunna tänka sig att bli företagare utan hänsyn till vad som är realistiskt eller önskvärt. Av tabell 2 framgår att 57 procent av samtliga personer bosatta i Sverige i åldrarna 18 till 70 år kan tänka sig att bli företagare. Andelen bland kvinnor som kan tänka sig att bli företagare är 49 procent och bland män är denna andel 64 procent. Skillnaden mellan personer födda i Sverige respektive utanför Sverige är liten. Andelen som kan tänka sig att bli företagare bland personer födda utomlands är två procentenheter högre än motsvarande andel för personer födda i Sverige.

¹ I enlighet med SCB:s rekommendation (se MIS 2002:3) används i denna rapport född utomlands som ”mått” på utländsk bakgrund.

I tabell 2 redovisas även andelen som kan tänka sig att bli företagare bland kvinnor och män födda utomlands respektive i Sverige. Knappt hälften, 49 procent, av kvinnorna kan tänka sig att bli företagare oavsett om de är födda i Sverige eller inte. Bland männen finns det däremot en skillnad, en något högre andel av de utlandsfödda männen kan tänka sig att bli företagare jämfört med män födda i Sverige, 68 respektive 64 procent.

Avslutningsvis kan vi konstatera att inställningen varierar med ålder och att yngre är mer positiva till att bli företagare. I åldergruppen 18 till 30 år kan 75 procent tänka sig att bli företagare. Bland personer mellan 31 och 55 år motsvarande andel 57 procent och i den äldsta ålderskategorin, mellan 56 och 70 år, kan 36 procent tänka sig att bli företagare (tabell 2).

Tabell 2 Skulle du kunna tänka dig att bli företagare?

Grupp	Andel som kan tänka sig att bli företagare (%)
Kvinnor	49
Män	64
Född utomlands ²	58
Inte född utomlands	56
Kvinnor födda utomlands	49
Män födda utomlands	68
Kvinnor födda i Sverige	49
Män födda i Sverige	64
18–30 år	75
31–55 år	57
56–70 år	36
Samtliga	57

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Kan tänka sig att bli företagare – regionala skillnader

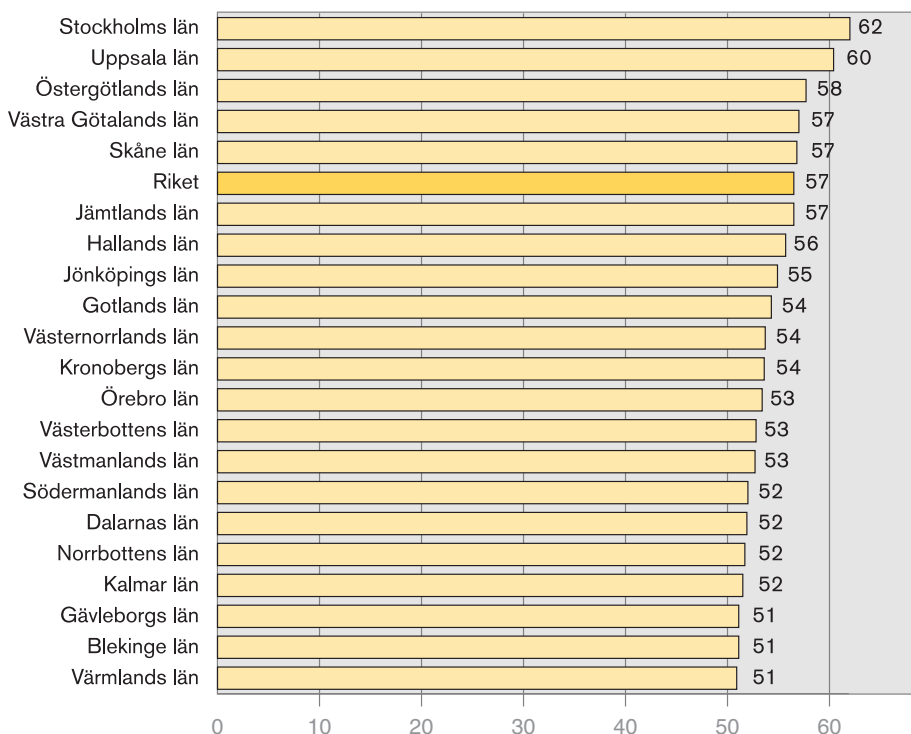
Det finns regionala variationer i andelen som kan tänka sig att bli företagare. Andelen varierar från 62 till 51 procent mellan Sveriges olika län (figur 1). Ser vi till vilka län som har den högsta andelen positiva till att bli företagare finner vi att samtliga storstadslän ligger över riksgenomsnittet. Allra högst är andelen i Stockholm, där mer än tre av fem kan tänka sig att bli företagare.³ Vid sidan av storstadslänet har också Uppsala och Östergötlands län en andel

² I enlighet med SCB:s rekommendation (se MIS 2002:3) används i denna rapport född utomlands som "mått" på utländsk bakgrund.

³ Av ITPS statistik över nystartade företag framgår att det också startas fler företag per invånare i landets storstadsregioner. Detta gäller i synnerhet Stockholmsregionen.

som är högre än riksgenomsnittet. Bland län med en relativt sett mindre positiv inställning till företagande finner vi län i både norra och södra Sverige, såsom Värmlands, Blekinge, Gävleborgs och Norrbottens län. Men även i dessa län kan över hälften tänka sig att bli företagare.

Figur 1 Skulle du kunna tänka dig att bli företagare? (procent)

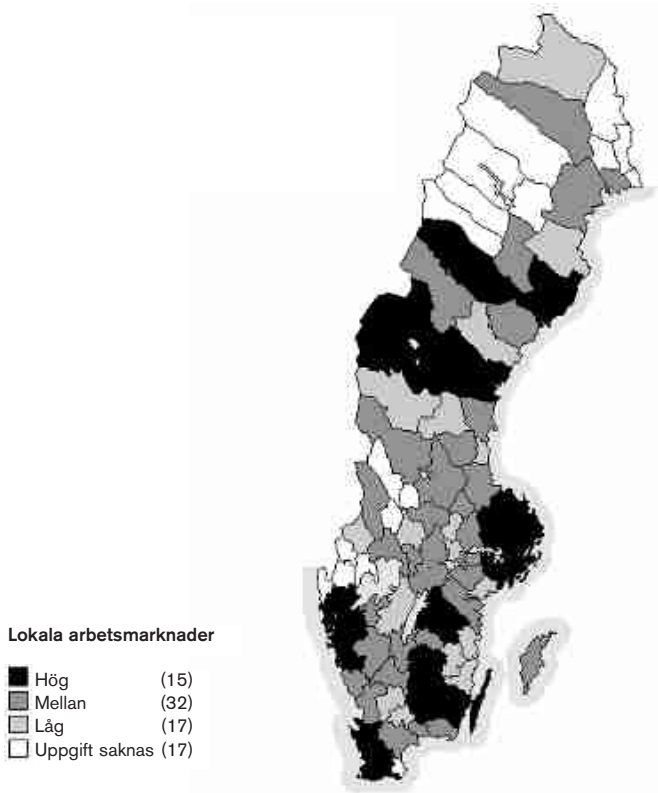

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

I figur 2 visas att viljan att bli företagare varierar mellan landets lokala arbetsmarknadsregioner⁴. Det mönster vi ser påminner om mönstret från länsjämförelsen, det vill säga att individer i storstadsområden är mer positiva till att bli företagare. Men vi ser också att företagareviljan är hög i vissa lokala arbetsmarknadsregioner utanför storstäderna, såväl i norra som i södra Sverige. Exempel på detta är Åre, Östersund, Sundsvall, Nässjö och Linköping. Lokala arbetsmarknadsregioner med relativt låga andelar är till exempel Arvika, Ljungby, Filipstad, Oskarshamn och Fagersta.

⁴ För en beskrivning av indelning i lokala arbetsmarknadsregioner (LA), se bilaga 1.

Figur 2 Andel som kan tänka sig att bli företagare, fördelat på LA-regioner, avser befolkningen 18–70 år⁵

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Kan tänka sig att bli företagare – skolan och förebilder viktiga

I tabell 3 redovisas hur andelen som kan tänka sig att bli företagare varierar med om skolan gett en uppfattning om hur det är att driva företag, om skolan uppmuntrat till företagande och om det finns företagare bland närstående. Resultaten tyder på att både skolan och förebilder är viktiga för att forma intresset för företagande. De som anser att de i skolan fått en uppfattning om hur det är att vara företagare är betydligt mer positiva till att bli företagare än de som inte fått det. Andelen som kan tänka sig att bli företagare är 67 procent bland dem som anser att de fått en uppfattning jämfört med 54 procent bland dem som inte fått det. Vi ser också att personer som anser att skolan har uppmuntrat dem att bli företagare i betydligt större utsträckning kan tänka sig att bli företagare, 74 jämfört med 54 procent. Vidare är personer som har förebilder

⁵ Intervallgränser: "Hög" 55,3 till 61 procent, "mellan" 49,5 till 55,2 procent, "låg" 37,3 till 49,4 procent.

i form av släkt och vänner som är företagare själva betydligt mer positiva till att bli företagare. Andelen som kan tänka sig att bli företagare är här 63 procent bland dem som har förebilder jämfört med 46 procent bland dem som inte har det.

Tabell 3 Andel som kan tänka sig att bli företagare, uppdelat på uppfattning och uppmuntran från skolan respektive förekomst av förebilder

	Kan tänka sig att bli företagare (%)
<i>Skolan – uppfattning</i>	
– uppfattning om företagande från skolan	67
– ej uppfattning om företagande från skolan	54
<i>Skolan – uppmuntran</i>	
– uppmuntrats att bli företagare i skolan	74
– ej uppmuntrats att bli företagare i skolan	54
<i>Förebild⁶</i>	
– företagare bland närstående	63
– ej företagare bland närstående	46
Samtliga	57

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Jämförelse med Entreprenörskapsbarometern 2003

När det gäller unga, det vill säga åldersgruppen 18–30, kan vi jämföra årets barometerresultat med resultaten från 2003. Andelen som kan tänka sig att bli företagare är 75 procent i årets undersökning jämfört med 71 procent 2003. Andelen har således ökat något. Även om ökningen är liten är skillnaden statistiskt säkerställd.

Önskad sysselsättning

Tre av fem personer (57 procent) i åldern 18 till 70 år kan tänka sig att bli företagare. Att kunna tänka sig att bli företagare speglar den allmänna inställningen, men hur många skulle föredra att vara företagare framför att vara anställd? Av tabell 4 framgår att en majoritet av befolkningen helst skulle vilja vara anställd i privat sektor, 33 procent i ett litet företag och 22 procent i ett stort företag. Knappt var femte, 18 procent, vill helst vara anställd i offentlig sektor. Sammantaget innebär det att 73 procent föredrar att vara anställda samtidigt som 27 procent uppger att de helst skulle vilja vara företagare.

⁶ Baseras på frågan "Har du någon i familjen, släkten eller den nära bekantskapskretsen som är företagare?". Denna fråga besvaras inte av personer som själva är företagare.

Vill helst vara företagare – gruppskillnader

Vid en jämförelse mellan kvinnor och män ser vi i tabell 4 att andelarna som helst skulle vilja vara anställda i antingen ett litet eller stort företag är ungefär lika stora, 54 procent bland kvinnor och 55 procent bland män. Däremot kan vi konstatera att andelen kvinnor som helst skulle vilja vara anställda i offentlig sektor är mer än dubbelt så stor som motsvarande andel bland män, 25 respektive 12 procent. Vi ser även en tydlig skillnad mellan könen vad gäller andelen som helst skulle vilja vara företagare. Bland kvinnorna vill 21 procent helst vara företagare jämfört med 33 procent bland männen.

Personer födda utanför Sverige föredrar i mindre utsträckning att vara anställda i ett litet företag jämfört med personer födda i Sverige, 27 respektive 33 procent. Andelarna bland personer födda utomlands som helst skulle vilja vara anställda antingen i ett stort företag eller i offentlig sektor är ungefär lika stora som bland personer födda i Sverige. Andelen som helst skulle vilja vara företagare är större bland personer födda utomlands än bland personer födda i Sverige, 33 respektive 26 procent.

Vid en uppdelning av redovisningen på kön och utländsk härkomst kan vi konstatera att kvinnor födda utomlands i något mindre utsträckning vill vara anställda i antingen ett litet eller stort företag jämfört med kvinnor födda i Sverige. En något lägre andel, 23 procent, av kvinnor födda utanför Sverige skulle helst vilja vara anställda i offentlig sektor än motsvarande andel, 25 procent, bland kvinnor födda i Sverige. Kvinnor födda utanför Sverige föredrar i en högre utsträckning att vara företagare än kvinnor födda i Sverige, 27 jämfört med 20 procent.

Bland män födda utomlands föredrar 50 procent att vara anställda i antingen ett litet eller ett stort företag, och bland män födda i Sverige skulle sammanlagt 56 procent föredra en anställning i ett företag. Andelarna som helst skulle vilja vara anställda i offentlig sektor är 11 procent bland män födda utomlands och 12 procent bland män födda i Sverige. Vid en jämförelse mellan dessa grupper kan vi konstatera att 39 procent av männen födda utomlands helst skulle vilja vara företagare och att motsvarande andel bland män födda i Sverige är 32 procent.

Vid en jämförelse mellan olika åldersgrupper kan vi konstatera att personer mellan 18 och 30 år i större utsträckning föredrar anställning i ett litet eller stort företag än övriga åldersgrupper. Det finns vidare en tydlig skillnad mellan unga och äldre vad gäller andelarna, mellan 11 och 24 procent, som helst skulle vilja vara anställda i offentlig sektor. I tabell 4 ser vi att yngre personer i stör-

re utsträckning föredrar att vara företagare än äldre personer. I åldern 18 till 30 år skulle 29 procent helst vara företagare, bland personer mellan 31 och 55 år är motsvarande andel 27 procent och bland de äldsta, 56 till 70 år, föredrar 24 procent att vara företagare.

Tabell 4 Vad skulle du helst vilja vara? (procent)

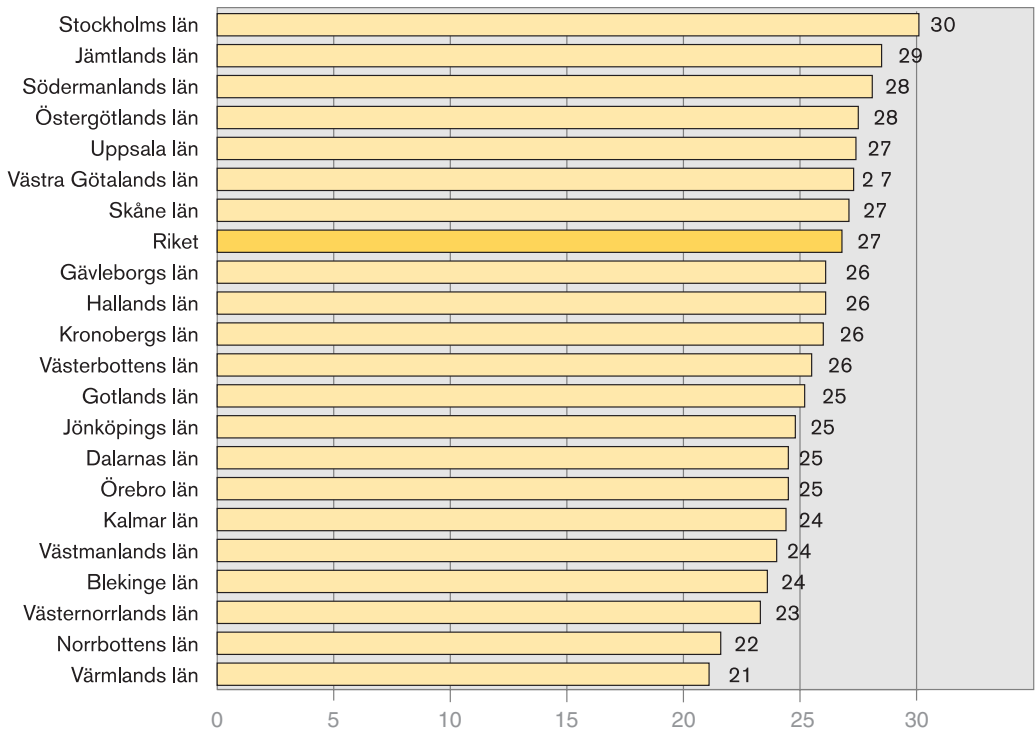
Grupp	Anställd litet företag	Anställd stort företag	Anställd offentlig sektor	Företagare	Totalt
Kvinnor	34	20	25	21	100
Män	31	24	12	33	100
Född utomlands	27	23	17	33	100
Inte född utomlands	33	23	18	26	100
Kvinnor födda utomlands	28	22	23	27	100
Män födda utomlands	26	24	11	39	100
Kvinnor födda i Sverige	35	20	25	20	100
Män födda i Sverige	31	25	12	32	100
18–30 år	36	24	11	29	100
31–55 år	31	23	19	27	100
56–70 år	33	19	24	24	100
Samtliga	33	22	18	27	100

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Vill helst vara företagare – regionala skillnader

I figur 3 kan vi konstatera att andelen som helst vill vara företagare varierar från län till län. Den största andelen, 30 procent, som föredrar att vara företagare återfinns i Stockholms län. Därefter följer Jämtlands län, där 29 procent helst vill vara företagare, och Södermanlands och Östergötlands län, där motsvarande andel är 28 procent. På samma nivå som genomsnittet för hela riket, 27 procent, hamnar de två övriga storstadslänen och Uppsala län. De lägsta andelarna som helst skulle vilja vara företagare finner vi i Värmlands län, där 21 procent föredrar att vara företagare, Norrbottens län med 22 procent och Västerbotten, där 23 procent helst skulle vilja vara företagare.

Figur 3 Andel som helst skulle vilja vara företagare fördelat på län (procent)

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Vill helst vara företagare – skolan och förebilder viktiga

I tabell 5 redovisas hur andelen som helst vill vara företagare varierar med om skolan gett en uppfattning om hur det är att driva företag, om skolan uppmuntrat till företagande och om det finns företagare bland närstående. Resultaten tyder på att både skolan och förebilder är viktiga för att forma intresset för företagande. De som anser att de i skolan fått en uppfattning om hur det är att vara företagare anger i större utsträckning att de helst vill vara företagare. Andelen som helst vill vara företagare är 30 procent bland dem som anser att de fått en uppfattning jämfört med 26 procent bland dem som inte fått det. Vi ser också att personer som anser att skolan har uppmuntrat dem att bli företagare i större utsträckning föredrar att vara företagare, 33 jämfört med 26 procent. Vidare är personer som har förebilder i form av släkt och vänner som är företagare själva mer benägna att helst vilja vara företagare. Andelen som föredrar att vara företagare är här 25 procent bland dem som har förebilder jämfört med 17 procent bland dem som inte har det.

Tabell 5 Andel som helst vill vara företagare, uppdelat på uppfattning och uppmuntran från skolan respektive på förekomst av förebilder

	Vill helst vara företagare (%)
<i>Skolan – uppfattning</i>	
– uppfattning om företagande från skolan	30
– ej uppfattning om företagande från skolan	26
<i>Skolan – uppmuntran</i>	
– uppmuntrats att bli företagare i skolan	33
– ej uppmuntrats att bli företagare i skolan	26
<i>Förebild⁷</i>	
– företagare bland närstående	25
– ej företagare bland närstående	17
Samtliga	27

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Jämförelse med Entreprenörskapsbarometern 2003

När det gäller unga, dvs. åldersgruppen 18–30, kan vi jämföra årets barometerresultat med resultaten från 2003. Ser vi på andelen som helst vill vara företagare är den 29 procent i årets Entreprenörskapsbarometer, vilket är samma andel som år 2003.

Skäl till att man inte vill bli företagare

De som inte kan tänka sig att bli företagare får i en följdfråga ange varför man inte kan tänka sig det. Totalt sett är tid, engagemang och avsaknaden av affärsidéer de viktigaste skälen till att man inte vill bli företagare (tabell 6). Oro för finansiering är det skäl som i minst utsträckning anges som viktigt. Vissa intressanta skillnader mellan grupperna kan noteras.

Kvinnor har genomgående högre andelar som instämmer helt i de olika skälen till att man inte vill bli företagare. På några punkter är dock nivån avsevärt högre. Kvinnor anser i större utsträckning än män att företagande tar för mycket tid och engagemang och att avsaknaden av affärsidéer är ett viktigt skäl till att inte vilja bli företagare. Kvinnor anser också i större utsträckning att den ekonomiska osäkerheten är ett viktigt skäl till att inte bli företagare. Utlandsfödda anger i större utsträckning än personer födda i Sverige svårigheter att få finansiering som ett skäl att inte bli företagare, även om det inom gruppen är det alternativ som har den lägsta andelen. Vidare anser utlands-

⁷ Baseras på frågan "Har du någon i familjen, släkten eller den nära bekantskapskretsen som är företagare?". Denna fråga besvaras inte av personer som själva är företagare.

födda i större utsträckning att många och krångliga regler är ett skäl till att man inte vill bli företagare. Det är också vanligare att utlandsfödda anger ”för ensamt” som skäl att inte vilja bli företagare.

Tabell 6 Skäl att inte vilja bli företagare, andel som instämmer helt (procent)

Skäl att inte bli företagare	Kön		Utländsk härkomst		Samtliga
	Kvinnor	Män	Född utomlands	Ej född utomlands	
Saknar en affärsidé	49	37	41	45	44
För mycket tid/engagemang	58	46	53	53	53
För osäkert ekonomiskt	44	35	43	40	40
För ensamt	22	16	26	19	20
Krångliga regler	42	41	46	41	42
Mindre trygghet	39	35	38	37	37
Svårt att få finansiering	19	17	24	18	18
Vet inte hur man går tillväga	39	30	38	35	35

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Jämför vi yngre med äldre finner vi att unga är mindre oroliga för att företagandet är ekonomiskt osäkert och mindre tryggt (tabell 7). En annan tydlig skillnad är i vilken utsträckning många och krångliga regler är ett skäl till att man inte vill bli företagare. Bland unga (18–30 år) är andelen som ser detta som ett viktigt skäl 28 procent, jämfört med 51 procent bland de äldre (56–70 år).

Tabell 7 Skäl att inte vilja bli företagare, andel som instämmer helt (procent)

Skäl att inte bli företagare	Ålder			Samtliga
	18–30 år	31–55 år	56–70 år	
Saknar en affärsidé	47	43	45	44
För mycket tid/engagemang	51	56	49	53
För osäkert ekonomiskt	35	41	41	40
För ensamt	15	19	23	20
Krångliga regler	28	39	51	42
Mindre trygghet	28	38	40	37
Svårt att få finansiering	14	17	22	18
Vet inte hur man går tillväga	36	33	39	35

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Rangordning av skäl att inte vilja bli företagare

Rangordnar vi de olika skälen för respektive grupp framgår det tydligt att ”för mycket tid och engagemang” är det allra viktigaste skälet till att man inte vill bli företagare (tabell 8). Detta skäl rankas högst i alla grupper utom i en av åldersgrupperna, de äldsta, där ”många och krångliga regler” är det skäl som rankas högst.

Kvinnor och män skiljer sig åt i rangordningen av skälen ”många och krångliga regler” och ”osäkert ekonomiskt”. Män uppfattar regelbördorna som ett relativt sett viktigare skäl till att inte vilja bli företagare än vad kvinnor gör. Kvinnor uppfattar däremot ekonomisk osäkerhet som ett viktigare skäl till att man inte vill bli företagare än vad män gör.

Utlandsfödda rankar regelbördor som ett viktigare skäl till att man inte vill bli företagare än personer födda i Sverige, och avsaknad av affärsidéer som ett mindre viktigt skäl. De rankar också ekonomisk osäkerhet som ett viktigare skäl än vad personer födda i Sverige gör, tredje respektive fjärde plats i rangordningen.

Tabell 8 Skäl att inte vilja bli företagare, rangordning av viktigaste skäl

Skäl att inte bli företagare	Kön		Utländsk härkomst		Samtliga
	Kvinnor	Män	Född utomlands	Ej född utomlands	
För mycket tid/engagemang	1	1	1	1	1
Saknar en affärsidé	2	3	4	2	2
Krångliga regler	4	2	2	3	3
För osäkert ekonomiskt	3	5	3	4	4
Mindre trygghet	5	4	5	5	5
Vet inte hur man går tillväga	6	6	6	6	6
För ensamt	7	8	7	7	7
Svårt att få finansiering	8	7	8	8	8

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Ser vi på skillnader mellan åldersgrupper framstår ett par tydliga skillnader i rangordningen av ”många och krångliga regler” och ”vet inte hur man går till väga för att starta företag” (tabell 9). Unga rankar regelbördorna som ett mindre viktigt skäl än äldre. De allra äldsta anser att det är det viktigaste skälet medan

unga rankar det först på femte plats. Skillnaden är också tydlig i betydelsen av bristande kunskap om hur man startar företag. Bland unga är detta det tredje viktigaste skälet medan det i de två äldsta åldersgrupperna rankas först på sjätte plats.

Tabell 9 Skäl att inte vilja bli företagare, rangordning av viktigaste skäl

Skäl att inte bli företagare	Ålder			Samtliga
	18–30 år	31–55 år	56–70 år	
För mycket tid/engagemang	1	1	2	1
Saknar en affärsidé	2	2	3	2
Krångliga regler	5	4	1	3
För osäkert ekonomiskt	4	3	4	4
Mindre trygghet	6	5	5	5
Vet inte hur man går tillväga	3	6	6	6
För ensamt	7	7	7	7
Svårt att få finansiering	8	8	8	8

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Förväntade fördelar med att vara företagare

De som helst skulle vilja vara företagare får i en följdfråga ange vilka fördelar man tror att det innebär att vara företagare jämfört med att vara anställd. Totalt sett anses möjligheterna till självständigt arbete och att förverkliga idéer vara de viktigaste fördelarna med att vara företagare, medan status och möjlighet att tjäna mycket pengar anses vara mindre viktigt (tabell 10).

De tydligaste skillnaderna i en jämförelse mellan kvinnor och män är att kvinnor i större utsträckning än män anser att möjlighet till personlig utveckling är en viktig fördel med att vara företagare, medan män i större utsträckning än kvinnor anger möjligheten att tjäna mycket pengar som en viktig fördel.

Utlandsfödda anser i större utsträckning än personer födda i Sverige att möjligheten till personlig utveckling är en viktig fördel med att vara företagare, medan svenskar i större utsträckning anger möjligheten att förverkliga idéer. En annan skillnad är att utlandsfödda i större utsträckning än personer födda i Sverige uppger "möjlighet att tjäna mycket pengar" och "status" som viktiga fördelar med att vara företagare.

Tabell 10 Fördelar med att vara företagare, andel som instämmer helt (procent)

Skäl att föredra företagande	Kön		Utländsk härkomst		Samtliga
	Kvinnor	Män	Född utomlands	Inte född utomlands	
Förverkliga idéer	66	60	55	63	62
Självständigt arbete	68	61	60	64	64
Tjäna mycket pengar	21	29	33	25	26
Personlig utveckling	49	39	50	42	43
Kombinera med privatliv	30	26	30	27	27
Högre status	14	13	19	13	13

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

När det gäller fördelningen av svaren på frågan vilka fördelar man ser med att vara företagare är ålderskillnaderna relativt små. Det tycks dock vara så att äldre i större utsträckning än yngre framhåller möjligheten till självständigt arbete som ett viktigt skäl till att bli företagare. Möjligheten att tjäna pengar och uppnå status är relativt sett viktigare för unga än för äldre (tabell 11).

Tabell 11 Fördelar med att vara företagare, andel som instämmer helt (procent)

Skäl att föredra företagande	Ålder			Samtliga
	18–30 år	31–55 år	56–70 år	
Förverkliga idéer	61	61	67	62
Självständigt arbete	59	65	68	64
Tjäna mycket pengar	28	27	22	26
Personlig utveckling	42	42	45	43
Kombinera med privatliv	25	28	27	27
Högre status	16	12	13	13

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Rangordning av förväntade fördelar med att vara företagare

En gruppvis rangordning av fördelarna med att vara företagare visar att rangordningen är likartad oberoende av vilken grupp man tillhör. Ett par intressanta skillnader kan noteras. Unga (18–30 år) samt utlandsfödda rankar möjligheten att tjäna pengar något högre än övriga, medan fördelen att det är lätt

tare att kombinera arbete och privatliv rankas något lägre i dessa två grupper jämfört med övriga (tabell 12 och tabell 13).

Tabell 12 Fördelar med att vara företagare, rangordning

Skäl att föredra företagande	Kön		Utländsk härkomst		Samtliga
	Kvinnor	Män	Född utomlands	Inte född utomlands	
Självständigt arbete	1	1	1	1	1
Förverkliga idéer	2	2	2	2	2
Personlig utveckling	3	3	3	3	3
Kombinera med privatliv	4	4	5	4	4
Tjäna mycket pengar	5	5	4	5	5
Högre status	6	6	6	6	6

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Tabell 13 Fördelar med att vara företagare, rangordning

Skäl att föredra företagande	Ålder			Samtliga
	18–30 år	31–55 år	56–70 år	
Självständigt arbete	2	1	1	1
Förverkliga idéer	1	2	2	2
Personlig utveckling	3	3	3	3
Kombinera med privatliv	5	4	4	4
Tjäna mycket pengar	4	5	5	5
Högre status	6	6	6	6

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Vilken uppfattning om företagande ger skolan?

I undersökningen ställdes frågor om skolan förmedlat kunskaper om företagande och om skolan uppmuntrat till att bli företagare. Dessa frågor ställdes mot bakgrund av att attityder grundläggs tidigt i livet och att skolan under många decennier haft anställning snarare än eget företagande som norm i undervisningen.

Av tabell 14 framgår att endast var femte, 21 procent, av samtliga personer mellan 18 och 70 år har fått en uppfattning om att driva företag genom skolan. Endast 14 procent har uppmuntrats i skolan att bli företagare. Skillnaden mellan kvinnor och män är liten, men en något lägre andel bland kvinnorna anser att de har fått en uppfattning om hur det är att vara företagare i skolan, respektive att skolan uppmuntrat dem att bli företagare.

Skillnaden blir något mer uttalad vid en jämförelse mellan personer födda utanför Sverige respektive födda i Sverige. Bland personer födda utanför Sverige anser 29 procent att de har fått en uppfattning genom skolan jämfört med 21 procent bland dem som är födda i Sverige. Knappt var femte, 19 procent, i gruppen född utanför Sverige anser att skolan uppmuntrat till att bli företagare samtidigt som 13 procent bland dem som är födda i Sverige uppgav samma sak.

Vi kan dessutom i tabell 14 konstatera att uppfattningen om skolans betydelse för synen på företagande tydligt varierar mellan olika åldersgrupper. Andelen som har fått en uppfattning om att driva företag genom skolan är omkring dubbelt så hög bland de yngsta som bland de två övriga åldersgrupperna, 35 procent bland de yngsta respektive 18 och 15 procent bland de äldre. Skillnaden mellan personer som är 18 till 30 år och åldersgrupperna 31–55 år respektive 56–70 år blir än tydligare vid en jämförelse mellan andelarna som uppmuntrats i skolan att bli företagare. Bland de yngsta har 30 procent uppmuntrats i skolan, medan 10 procent i åldern 31–55 år och sex procent i åldern 56–70 år anser att skolan uppmuntrade till att bli företagare.

Tabell 14 Kunskap om respektive uppmuntran till företagande i skolan (procent)

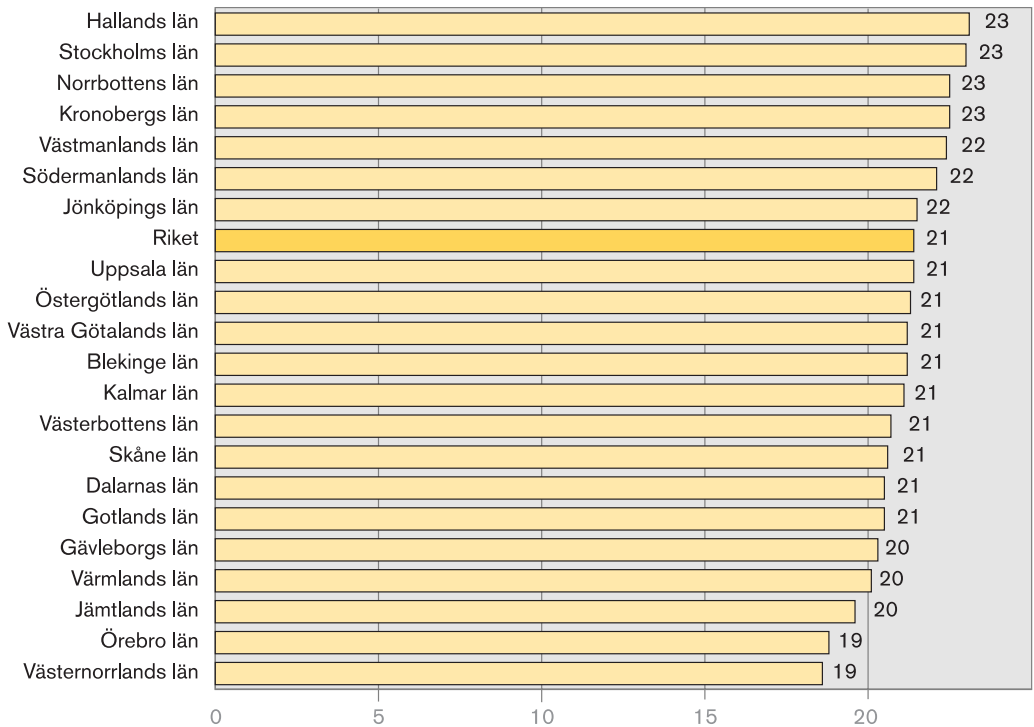
Grupp	Andel som fått en uppfattning om att driva företag genom skolan	Andel som uppmuntrats i skolan att bli företagare
Kvinnor	20	13
Män	23	15
Född utomlands	29	19
Inte född utomlands	21	13
18–30 år	35	30
31–55 år	18	10
56–70 år	15	6
Samtliga	21	14

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Uppfattning om företagande från skolan – regionala skillnader

De länsvisa skillnaderna med avseende på om skolan gett en uppfattning om att driva företag är ganska små. Av figur 4 kan vi utläsa att andelen varierar mellan 23 och 19 procent. Det är också svårt att se något mönster i variationen mellan länen. Såväl över som under riksgenomsnittet finner vi lään från både norra och södra Sverige, liksom både storstads- och glesbygdslän. Hallands och Stockholms län har de två högsta andelarna och Västernorrlands och Örebro län de två lägsta.

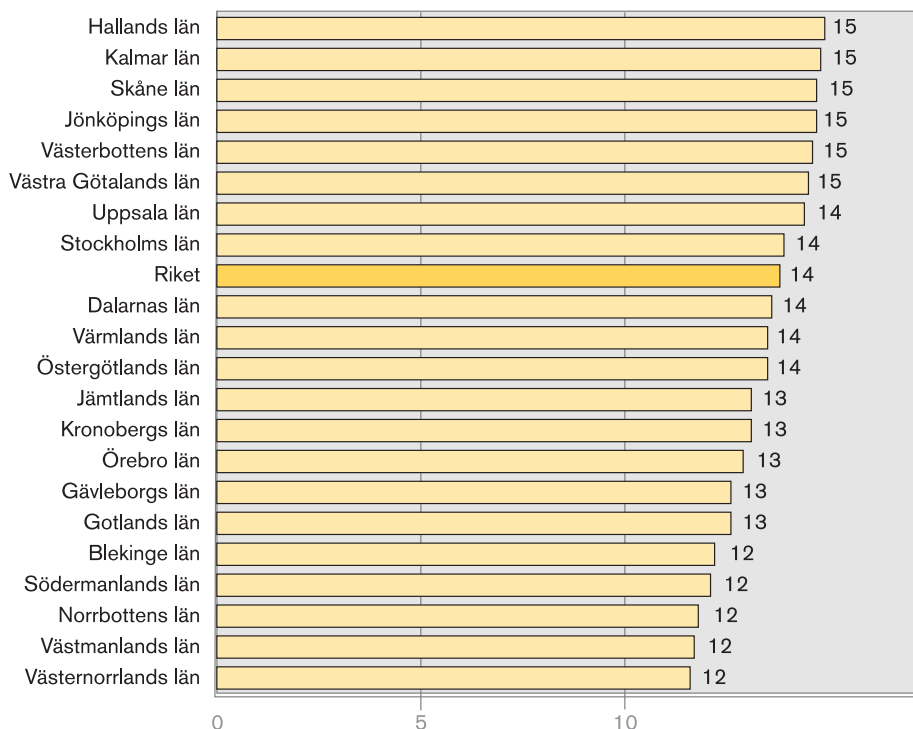
Figur 4 Har skolan gett dig en uppfattning om hur det är att driva företag?
Andel "ja", länsfördelat (procent)

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

De länsvisa skillnaderna är små även då vi analyserar i vilken utsträckning skolan uppmuntrat till företagande (figur 5). Andelen varierar mellan 15 och 12 procent. Länen med den högsta och den lägsta andelen är desamma som i föregående figur, Hallands respektive Västernorrlands län. I de tre storstadslänen ligger andelen på 14 till 15 procent.

Figur 5 Har du i skolan uppmuntrats att bli företagare?
Andel "ja", länsfördelat (procent)

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Har det funnits några förebilder?

En annan faktor som har betydelse för valet att bli företagare är förekomsten av förebilder. De personer som har någon i familjen, släkten eller den nära bekantskapskretsen som är företagare blir också företagare själva i en högre utsträckning än de som inte har förebilder. Bland samtliga har 62 procent någon i familjen, släkten eller den nära bekantskapskretsen som är företagare. I tabell 15 kan vi vidare konstatera att det inte finns någon skillnad mellan kvinnor och män. Däremot har en klart lägre andel, 53 procent, bland personer födda utanför Sverige uppgett att de har en företagare i familjen eller bland vänner, jämfört med personer födda i Sverige, 63 procent. En högre andel unga personer, 62 procent i åldersgruppen 18–30 år, har uppgett att de har en nära förebild som är företagare jämfört med övriga ålderskategorier. I den äldsta åldersgruppen, 56–70 år, uppgav 54 procent att de har någon i familjen eller den nära bekantskapskretsen som är företagare.

Tabell 15 Har du någon i familjen, släkten eller den nära bekantskapskretsen som är företagare?

Grupp	Andel som har förebild (%)
Kvinnor	62
Män	62
Född utomlands	53
Inte född utomlands	63
18–30 år	62
31–55 år	66
56–70 år	54
Samtliga	62

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Kunskap och information

En förutsättning för att starta och driva företag är att man har, eller vet hur man skaffar, relevant kunskap och information. I undersökningen ställdes frågor om man känner till vad som krävs för att starta företag och om man tror sig klara av att starta företag. Bland samtliga personer mellan 18 och 70 uppgav 26 procent att de vet vad som krävs för att starta företag, och 35 procent svarade att de ungefär känner till vad som krävs. En majoritet, 61 procent, anser sig med andra ord känna till, åtminstone ungefär, hur man startar företag. Drygt 7 av 10, eller 73 procent, anser dessutom att de skulle klara av att starta företag.

Känner till vad som krävs för att starta företag – gruppskillnader

Kvinnor anser sig i mindre utsträckning än män känna till vad som krävs för att starta företag. Knappt var femte kvinna, 18 procent, uppgav att de vet vad som krävs, och 35 procent av kvinnorna uppgav att de ungefär känner till vad som krävs för att starta företag. Bland männen anser 34 procent att de vet vad som krävs, och 35 procent av männen känner ungefär till vad som krävs. Det finns även en tydlig skillnad mellan könen med avseende på andelen som tror sig klara av att starta företag, 66 procent av kvinnorna respektive 80 procent av männen uppgav att de skulle klara av att starta företag.

Vi kan vidare konstatera i tabell 16 att skillnaderna mellan personer födda i Sverige respektive utanför Sverige är små. Personer födda utanför Sverige anser i något större utsträckning att de åtminstone ungefär känner till vad som krävs

för att starta företag jämfört med personer födda i Sverige, 64 jämfört med 61 procent. Däremot uppger en lägre andel, 69 procent, bland personer födda utanför Sverige att de skulle klara av att starta företag än bland personer födda i Sverige, 74 procent.

Skillnaden mellan de olika åldergrupperna är som störst vid en jämförelse mellan andelarna som uppger att de vet vad som krävs för att starta företag. Bland de yngsta, 18–30 år, är denna andel närmare hälften av motsvarande andel bland personerna i åldersgruppen 56–70 år, 16 respektive 29 procent. Samtidigt kan vi konstatera att yngre, i högre utsträckning än äldre, anser att de ungefär känner till vad som krävs för att starta företag, från 40 procent bland de yngsta till 30 procent bland de äldsta. Bilden är inte lika entydig vid en jämförelse av i vilken omfattning de olika åldersgrupperna tror sig klara av att starta företag. Bland de yngsta är denna andel 74 procent, 78 procent bland personer 31–55 år och 61 procent bland personer mellan 56 och 70 år.

Tabell 16 Känner du till vad som krävs respektive skulle du klara av att starta företag? (procent)

Grupp	Känner till vad som krävs för att starta		Skulle klara av att starta
	Ja	Ja, ungefär	Ja
Kvinnor	18	35	66
Män	34	35	80
Född utomlands	28	36	69
Inte född utomlands	26	35	74
18–30 år	16	40	74
31–55 år	30	35	78
56–70 år	29	30	61
Samtliga	26	35	73

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Kännedom om vart man vänder sig för att få information

Att känna till hur man startar företag är en sak, att veta hur man skaffar sig information om att starta företag en annan. Under förutsättning av att man vet hur man skaffar sig information behöver okunskap om hur det går till att starta företag inte vara ett hinder för en eventuell företagsstart. Av svaren på frågan "Vet du vart du skulle vända dig för att få information om att starta företag?"

framgår att hälften vet vart man ska vända sig (tabell 17). Gruppkillnaderna är inte särskilt stora utan varierar mellan som lägst 44 procent och som högst 55 procent. Kunskapen om vart man skulle vända sig för att få information om att starta företag är något sämre än genomsnittet bland kvinnor, unga och bland utlandsfödda.

Tabell 17 Vet du vart du kan vända dig för att få information om att starta företag?

Grupp	Andel som svarat ja (%)
Kvinnor	47
Män	53
Född utomlands	46
Inte född utomlands	50
18–30 år	44
31–55 år	55
56–70 år	45
Samtliga	50

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Vart skulle man vända sig?

Vart skulle man då vända sig för att få information om att starta företag? De som svarat att de vet vart de skulle vända sig (50 procent av samtliga) får ta ställning till om de skulle vända sig till någon eller flera av ett antal olika organisationer.⁸ I de flesta fall har man angett flera svarsalternativ. Utöver organisationer finns även svarsalternativet "Släkt och vänner" med.

Totalt sett har flest angett att de skulle vända sig till Bolagsverket och till släkt och vänner för att få information om att starta företag (tabell 18). Ungefär tre av fyra har angett dessa två alternativ. Därefter kommer Skatteverket, dit 71 procent skulle vända sig för att få information. Nyföretagarcentrum, Nutek och, Arbetsförmedlingen placerar sig i mitten av fördelningen. Mellan 63 och 44 procent av de tillfrågande skulle vända sig till dessa organisationer för att få information om att starta företag. De lägsta andelarna bland de specificerade organisationerna fick ALMI (39 procent), Internationella företagarföreningen, IFS (28 procent) och Lokalt kooperativt utvecklingscentrum, LKU (26 procent).

I nästa steg vill vi se om det finns skillnader mellan olika grupper med avseende på vilka organisationer man helst vänder sig till. För att underlätta jämförelsen

⁸ Undersökningen omfattar inte samtliga aktörer som förmedlar information om att starta företag.

har vi för varje grupp rangordnat organisationerna efter andelen svarande som skulle vända sig dit. Det dominerande intrycket är att gruppskillnaderna inte är så stora. De skillnader vi ser handlar som mest om två rangplaceringar på en skala från ett till nio. I alla grupper är de oftast angivna svarsalternativen antingen Bolagsverket eller släkt och vänner. Men det finns trots allt en del gruppskillnader att notera.

Kvinnor anger i störst utsträckning att de skulle vända sig till släkt och vänner för att få information om att starta företag, medan Bolagsverket rankas som nummer två. Bland män är rangordningen mellan dessa svarsalternativ den omvända. Arbetsförmedlingen som informationskälla om att starta företag hamnar något högre bland kvinnor än bland män, på femte respektive sjätte plats. Män placerar Nutek som informationskälla något högre än kvinnor, femte respektive sjätte plats.

Den största skillnaden mellan utlandsfödda och icke utlandsfödda är att utlandsfödda i mindre utsträckning ser släkt och vänner som informationskälla om att starta företag. Bland utlandsfödda kommer släkt och vänner på tredje plats i rangordningen medan de är den informationskälla som icke utlandsfödda angett i störst utsträckning. Vidare rankas Bolagsverket, Skatteverket och Arbetsförmedlingen något högre bland utlandsfödda än bland icke utlandsfödda medan Nutek rankas något lägre.

Tabell 18 Till vilka organisationer skulle du vända dig? Rangordning efter högsta andel

Organisation	Kön		Utländsk härkomst		Samtliga (rang/andel)
	Kvinnor	Män	Född utomlands	Inte född utomlands	
Bolagsverket (tidigare PRV)	2	1	1	2	1/74
Släkt och vänner	1	2	3	1	2/74
Skatteverket	3	3	2	3	3/71
Nyföretagarcentrum	4	4	4	4	4/63
Nutek, t.ex. startlinjen	6	5	6	5	5/53
Arbetsförmedlingen	5	6	5	6	6/44
ALMI	7	7	7	7	7/39
IFS, Internationella företagarföreningen i Sverige	8	8	8	8	8/28
LKU, lokalt kooperativt utvecklingscentrum	9	9	9	9	9/26

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Unga anger i större utsträckning att de skulle vända sig till släkt och vänner och till arbetsförmedlingen än äldre (tabell 19). Släkt och vänner rankas högst bland de yngsta medan de rankas först på tredje plats bland de äldsta. Bland unga rankas Arbetsförmedlingen på femte plats medan de i rangordningen bland de äldsta hamnar först på sjunde plats.

Tabell 19 Till vilka organisationer skulle du vända dig? Rangordning efter högsta andel

Organisation	Ålder			Samtliga (rang/andel)
	18–30 år	31–55 år	56–70 år	
Bolagsverket (tidigare PRV)	2	1	1	1/74
Släkt och vänner	1	2	3	2/74
Skatteverket	3	3	2	3/71
Nyföretagarcentrum	4	4	4	4/63
Nutek, t.ex. startlinjen	6	5	5	5/53
Arbetsförmedlingen	5	6	7	6/44
ALMI	7	7	6	7/39
IFS, Internationella företagarföreningen i Sverige	8	8	9	8/28
LKU, lokalt kooperativ utvecklingscentrum	9	9	8	9/26

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Företagare de närmaste åren?

Till de personer som kan tänka sig att bli företagare (57 procent av samtliga) ställdes en följdfråga om de tror att de kommer att bli företagare de närmaste åren. Bland samtliga som kan tänka sig att bli företagare tror 29 procent att de kommer att bli företagare inom fem år och ytterligare 25 procent tror att de kommer att starta tidigast om fem år men inte senare än tio år (tabell 20).

Vi kan konstatera att färre kvinnor än män tror att de kommer att starta företag inom en tioårsperiod. Var fjärde kvinna tror att de kommer att starta inom fem år samtidigt som var tredje man gör samma bedömning. Lika många kvinnor som män, ungefär var fjärde, tror att de kommer att starta företag tidigast om fem år men inte senare än tio år. Personer födda utanför Sverige tror i högre utsträckning än personer födda i Sverige att de kommer att starta företag inom

tio år. Drygt två av fem, 41 procent, som är födda utomlands, jämfört med 29 procent bland personer födda i Sverige, tror att de kommer att starta inom fem år. Däremot tror knappt var femte person född utomlands att de kommer att starta företag tidigast om fem, men inom tio år jämfört med var fjärde person som är född i Sverige.

Av tabell 20 framgår att det finns tydliga skillnader mellan åldersgrupper med avseende på andelarna som tror att de kommer att starta företag de närmaste åren. Bland de yngsta, 18–30 år, tror drygt sju av tio, 71 procent, att de kommer att starta företag inom tio år. Bland personer mellan 31 och 55 år gör hälften, 53 procent, samma bedömning. Bland de äldsta, 56–70 år, tror bara var femte att de kommer att starta företag inom tio år. Skillnaden mellan åldersgrupperna blir mindre uttalad om vi enbart ser till dem som tror att de kommer att starta inom fem år. I den yngsta åldersgruppen tror 28 procent att de kommer att starta inom fem år. Motsvarande andel i åldersgruppen 31–55 år är 34 procent och i åldersgruppen 56–70 år 17 procent.

Tabell 20 Kommer du att bli företagare de närmaste åren? (procent)

Grupp	Ja, inom fem år	Ja, mellan fem och tio år	Nej
Kvinnor	25	25	50
Män	33	24	43
Född utomlands	41	19	40
Inte född utomlands	29	25	46
18–30 år	28	43	29
31–55 år	34	19	47
56–70 år	17	3	80
Samtliga	29	25	46

Källa: Nutek, "Entreprenörskapsbarometern 2004".

Beskrivning av indelning i lokala arbetsmarknadsregioner (LA)

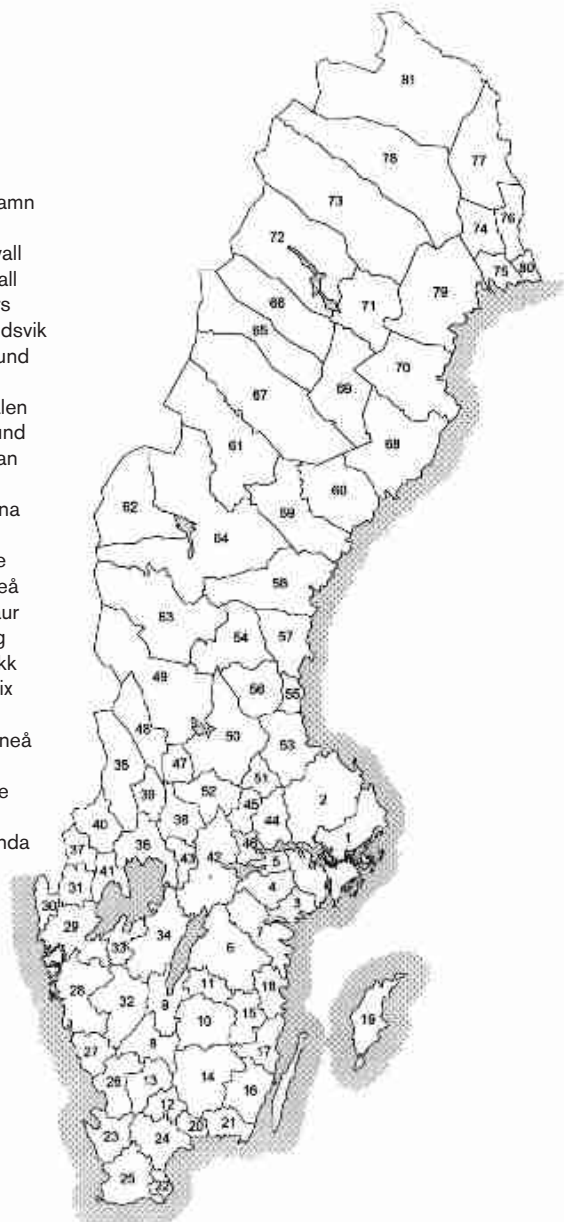
För beskrivningen i figur 2 av regionala skillnader i andelen som kan tänka sig att bli företagare används Nuteks indelning av landet i 81 st. lokala arbetsmarknadsregioner (LA-regioner). Med lokal arbetsmarknadsregion (LA-region) avses en funktionell arbetsmarknadsregion, inom vilken människor kan bo och arbeta utan att behöva göra alltför tidsödande resor mellan hem och arbete. Indelningen av Sverige i LA-regioner grundar sig på storleken på arbetspendlingen över kommungränserna.

Indelningen baseras på SCB:s pendlingsstatistik från 1996, men hänsyn har också tagits till geografisk närhet och pendlings utveckling. Detta innebär i praktiken att mindre kommuner, som enligt de statistiska kriterierna skulle bilda en självständig LA-region, i vissa fall har kopplats till en närliggande LA-region.

Ur näringspolitisk synvinkel är LA-regionen den viktigaste funktionella regionen. Det är också den "vardagsregion" som flest människor berörs av genom dagliga resor till och från arbetet. På motsvarande sätt utgör LA-regionen företagens huvudsakliga rekryteringsområde för arbetskraft.

Nuteks 81 LA-regioner

1	Stockholm	48	Malung
2	Uppsala	49	Mora
3	Nyköping	50	Falun
4	Katrineholm	51	Avesta
5	Eskilstuna	52	Ludvika
6	Linköping	53	Gävle
7	Norrköping	54	Ljusdal
8	Värnamo	55	Söderhamn
9	Jönköping	56	Bollnäs
10	Nässjö	57	Hudiksvall
11	Tranås	58	Sundsvall
12	Älmhult	59	Kramfors
13	Ljungby	60	Örnköldsvik
14	Växjö	61	Strömsund
15	Vimmerby	62	Åre
16	Kalmar	63	Härjedalen
17	Oskarshamn	64	Östersund
18	Västervik	65	Storuman
19	Gotland	66	Sorsele
20	Karlshamn	67	Vilhelmina
21	Karlskrona	68	Umeå
22	Simrishamn	69	Lycksele
23	Helsingborg	70	Skellefteå
24	Kristianstad	71	Arvidsjaur
25	Malmö	72	Arjeplog
26	Halmstad	73	Jokkmokk
27	Varberg	74	Överkalix
28	Göteborg	75	Kalix
29	Trollhättan	76	Övertorneå
30	Strömstad	77	Pajala
31	Bengtstors	78	Gällivare
32	Borås	79	Luleå
33	Lidköping	80	Haparanda
34	Skövde	81	Kiruna
35	Torsby		
36	Karlstad		
37	Årjäng		
38	Filipstad		
39	Hagfors		
40	Arvika		
41	Säffle		
42	Örebro		
43	Karlskoga		
44	Västerås		
45	Fagersta		
46	Köping		
47	Vansbro		

Frågeformulär

– Entreprenörskapsbarometern 2004

SKOP

Skandinavisk opinion ab

NUTEK

juli - september 2004

NUTEK - S2OKT04

1. Löpnummer
(5 positioner)

1

2. Vilket år är Du född?

6

År 19

3.. Arbetar Du heltid eller deltid?

1 Nej

2 Ja, heltid

3 Ja, deltid

207

4. Studerar Du heltid eller deltid?

1 Nej

2 Ja, heltid

3 Ja, deltid

251

5. Är Du gift eller samboende?

1 Nej

2 Ja, gift

3 Ja, samboende

208

6. Ungefär hur stor är Din egen månadsinkomst före skatt?

Räkna även med pensioner men inte studiemedel!

210

Tusental kronor före skatt

OM GIFT ELLER SAMBOENDE:

7. Ungefär hur stor är Din egen och Din makas/
sambos sammanlagda månadsinkomst före skatt?
Räkna även med pensioner men inte studiemedel!

212

Tusental kronor före skatt

8. Kön

1 Kvinna

2 Man

215

9. Vilket postnummer har Du?

226

10. Är Du svensk medborgare?

1 Nej

2 Ja

250

11. Är Du född utomlands?

1 Ja

2 Nej

265

12. Är någon av Dina föräldrar födda utomlands?

1 Ja

2 Nej

266

13. Vilket födelseår har den yngsta personen i Ditt hushåll?

204

Född år

14. Bor Du för närvarande tillsammans med ...
LÄS UPP SVARSALTERNATIVEN!

1 Både mamma och pappa

2 Bara med mamma

3 Bara med pappa

4 Ingendersa

248

15. Hur lång utbildning har Du?

LÄS UPP SVARSALTERNATIVEN!

1 9 år eller mindre, t.ex. grund-, folk-, realskola

2 10-12 år, t.ex. gymnasium, fack-, flickskola

3 13 år eller mer, men ej akademisk examen

4 Akademisk examen

209

16. Var Du under Din uppväxt huvudsakligen bosatt ...
LÄS UPP SVARSALTERNATIVEN!

1 på landsbygden eller i ort med färre än 3 tusen invånare

2 i mindre stad eller samhälle med högst 50 tusen invånare

3 i medelstor stad med 50 tusen till 300 tusen invånare

4 i Stockholms, Göteborgs eller Malmös storstadsområden

5 utomlands

264

NUTEK - S2OKT04

17. Vilken är Din huvudsakliga sysselsättning?

LÄS UPP SVARSALTERNATIVEN!

- 1 Studerar på gymnasiet
- 2 Studerar på universitet eller högskola
- 3 Anställd i litet privat företag med färre än 50 anställda
- 4 Anställd i stort privat företag med 50 eller fler anställda
- 5 Anställd av kommun eller landsting
- 6 Anställd av staten
- 7 Egen företagare
- 8 Arbetslös eller i arbetsmarknadspolitiska åtgärder
- 9 Värnpliktig
- 11 Pensionär, inklusive deltidspension och sjukpension
- 12 Annat, Vad?

501

- 13 Föräldraledig eller sjukskriven, FRÅGA ÄVEN: Vilken är Din ordinarie sysselsättning? ANGE OVAN!

503

OM INTE EGEN FÖRETAGARE:

18. Har Du någon i familjen, släkten eller den nära bekantskapskretsen som är företagare?

- 1 Ja
- 2 Nej

504

OM JA:

19. Har Din kontakt med familjemedlemmar, anhöriga eller vänner som är företagare gett Dig en positiv eller negativ uppfattning om hur det är att vara företagare?

LÄS UPP SVARSALTERNATIVEN!

- 1 Huvudsakligen positiv
- 2 Huvudsakligen negativ
- 3 Ingen uppfattning

505

OM INTE EGEN FÖRETAGARE:

20. Skulle Du kunna tänka Dig att bli företagare?

- 1 Ja
- 2 Nej

506

OM NEJ:

Varför kan Du inte tänka Dig att bli företagare? Jag ber Dig ta ställning till följande påståenden.

Du kan svara på en skala från 1 till 5, där 1 innebär att Du inte instämmer alls och 5 att Du instämmer helt.

21. Du saknar en affärsidé?

509

- Inte alls 1 2 3 4 5 Helt

22. Det tar för mycket tid och engagemang att vara företagare?

510

- Inte alls 1 2 3 4 5 Helt

23. Det är för osäkert ekonomiskt att vara företagare?

511

- Inte alls 1 2 3 4 5 Helt

24. Det är för ensamt att vara företagare?

512

- Inte alls 1 2 3 4 5 Helt

25. Det är för många och krångliga regler att följa som företagare?

513

- Inte alls 1 2 3 4 5 Helt

26. Företagare har mindre trygghet jämfört med anställning?

514

- Inte alls 1 2 3 4 5 Helt

27. Det är svårt att få finansiering till företagsstart?

515

- Inte alls 1 2 3 4 5 Helt

28. Du vet inte hur man går till väga för att starta ett företag?

516

- Inte alls 1 2 3 4 5 Helt

OM JA:

29. Vad tror Du? Kommer Du att bli företagare de närmaste åren?

LÄS UPP SVARSALTERNATIVEN!

- 1 Ja, inom ett år
- 2 Ja, inom fem år
- 3 Ja, inom tio år
- 4 Nej

507

30. Skulle Du helst vilja driva företag ensam eller tillsammans med någon eller några andra?

- 1 Ensam
- 2 Tillsammans med annan/andra

508

- 31. Vad skulle du helst vilja vara?**
LÄS UPP SVARSALTERNATIVEN!
- 1 Anställd i litet privat företag med färre än 50 anställda
 2 Anställd i stort privat företag med 50 eller fler anställda
 3 Anställd av kommun, landsting eller staten
 4 Egen företagare

517

OM HELST EGEN FÖRETAGARE:

Vad tycker Du? Vilka fördelar har det att vara egen företagare jämfört med att vara anställd?

Du kan svara på en skala från 1 till 5, där 1 innebär att Du inte instämmer alls och 5 att Du instämmer helt.

- 32. Ger bättre möjligheter att förverkliga idéer?**

518 Inte alls 1 2 3 4 5 Helt

- 33. Ger större utrymme för självständigt arbete?**

519 Inte alls 1 2 3 4 5 Helt

- 34. Ger bättre möjligheter att tjäna mycket pengar?**

520 Inte alls 1 2 3 4 5 Helt

- 35. Ger bättre möjligheter till personlig utveckling?**

521 Inte alls 1 2 3 4 5 Helt

- 36. Ger bättre möjligheter att kombinera arbete och privatliv?**

522 Inte alls 1 2 3 4 5 Helt

- 37. Ger högre status?**

523 Inte alls 1 2 3 4 5 Helt

NUTEK - S2OKT04

- 38. Vad tycker Du? Känner Du till vad som krävs för att starta företag?**

LÄS UPP SVARSALTERNATIVEN!

- 1 Ja
 2 Ja, ungefär
 3 Nej

524

- 40. Vet Du vart Du kan vända Dig för att få information om att starta företag?**

- 1 Ja
 2 Nej

525

OM JA:

Till vilka av följande skulle Du vända Dig för att få information om att starta företag?

- | | Ja
(1) | Nej
(2) |
|--|--------------------------|--------------------------|
| 526 42. Arbetsförmedlingen | ☐ | ☐ |
| 527 43. Släkt och vänner som är företagare | ☐ | ☐ |
| 528 44. Nutek, t.ex. Startlinjen | ☐ | ☐ |
| 529 45. Skatteverket | ☐ | ☐ |
| 530 46. Patent och Registreringsverket (PRV) | ☐ | ☐ |
| 531 47. Nyföretagarcentrum | ☐ | ☐ |
| 532 48. ALMI företagspartner AB | ☐ | ☐ |
| 533 49. Internationella företagarföreningen i Sverige, IFS | ☐ | ☐ |
| 534 50. Lokalt kooperativt utvecklingscentrum, LKU | ☐ | ☐ |

- 51. Tycker Du att Du genom skolutbildningen fått en uppfattning om hur det är att driva företag?**

- 1 Ja
 2 Nej

535

- 52. Har Du i skolan uppmuntrats att bli företagare?**

- 1 Ja
 2 Nej

536

- 53. Tror Du att Du skulle klara av att starta företag?**

- 1 Ja
 2 Nej

537

NUTEK - S2OKT04

Övriga variabler

217 **54. Läns-kod**
(2 positioner)

219 **55. Kommun-kod**
(2 positioner)

56. Riksvikt
(15 positioner, varav 10 decimaler)

57. Lanvikt
(15 positioner, varav 10 decimaler)

Böcker och rapporter från Nutek 2001–2005

Cumulative List of Publications issued by the Swedish Business Development Agency 2001–2005

Är du intresserad av att teckna ett årsabonnemang på Nuteks böcker och rapporter?

Skicka intresseanmälan till:

NUTEK Förlag 117 86 Stockholm, fax: 08-681 92 05, e-post: forlaget@nutek.se

Nutek har publicerat följande utredningar i bokserien (B).

Nutek has published the following reports from the Booklist (B).

- B 2002:1 Sårbara industriregioner – Sårbarhet i lokala arbetsmarknadsregioner och kommuner till följd av industriell omstrukturering
- B 2002:2 Klistriga kluster eller globala glidare – Den lokala dynamikens paradoxala betydelse i den globaliserade ekonomin
- B 2002:3 Sveriges verkstadsleverantörer – Kartläggning och analys
- B 2002:4 Hur arbetar man med regionala företagsnätverk? – Erfarenheter från ett regionalt programarbete
- B 2002:5 Att ge kluster kraft – inspirationsskrift till klustermotorer

- B 2003:2 Miljöarbete i småföretag
- B 2003:4 Tillväxt i småföretag
- B 2003:5 The Mapping of Business Progress in Sweden
- B 2003:6 Små företags förväntningar på ett svenskt EMU-inträde
- B 2003:7 Kvinnors företagande – format av samhället

- B 2004:1 IT i småföretag – Regionala skillnader i användningen av IT
- B 2004:2 Generationsskiften i företag – Problemanalys av vilka effekter som kan förväntas av kommande generationsskiften i företag
- B 2004:3 Lokal ekonomi för hållbar tillväxt
- B 2004:4 Analyser för regionalt utvecklingsarbete
- B 2004:5 Det lönsamma miljöarbetet – miljöstrategier och resultat i småföretag
- B 2004:6 Ågarskiften och ledarskiften i företag – En fördjupad analys

- B 2005:1 Entreprenörskap för växande företag – utmaningar för medelstora företag

Nutek har publicerat följande utredningar i rapportserien (R).

Nutek has published the following reports from the Reportlist (R).

- R 2001:1 Affärsrådgivare för kvinnor. Slutrapport från projektets utvecklingsförlopp i södra Sverige
- R 2001:2 Hudvård och kosmetik. En Branschanalys. Tredje reviderade upplagan
- R 2001:3 Att främja näringslivsutveckling. En framtidsinriktad utvärdering av affärsrådgivning för kvinnor
- R 2001:4 Storstadsarbetet. Utvärdering av tillväxtperspektiv och tillväxtpotential i de lokala utvecklingsavtalen
- R 2001:5 Planering och utvärdering av förändringar i transportsystem. Geografiska transaktionskostnader, endogen tillväxt och samhällsutveckling

- R 2001:6 Ömsesidiga beroenden mellan transportsystem. Planering, beslut och värderingsmetoder
- R 2001:7 Regionförstoring. Hur kan åtgärder i transportsystemet bidra till vidgade lokala arbetsmarknadsregioner
- R 2001:8 Migration, demografi och tillväxt. Hur flyttningar och åldersstruktur påverkar regionernas ekonomiska tillväxt
- R 2001:9 Regionalpolitiskt finansiellt stöd. Budgetåret 2000
- R 2001:10 Processutvärdering av det lokala utvecklingsarbetet i Flemingsberg, Kista och Rosengård
- R 2001:11 Incitamentsystem i onoterade företag
- R 2001:12 Starta Eget Tillsammans. En utvärdering av informationssatsningen (SET) om den kooperativa företagsformen
- R 2002:1 Metodik för miljöanpassad produktutveckling i små och medelstora företag – Slutrapport från ett treårigt NUTEK-program
- R 2002:2 Riskkapitalbolagens aktiviteter. Fjärde kvartalet 2001
- R 2002:3 Social redovisning och sociala bokslut
- R 2002:4 Regionalpolitiskt finansiellt stöd. Budgetåret 2001
- R 2002:5 Riskkapitalbolagens aktiviteter. Första kvartalet 2002
- R 2002:6 Nätverk och driftiga människor. Fördjupad samverkan i Sydosttriangeln
- R 2002:7 De små och medelstora företagens förberedelser och övergång till euro inom valutaunionen EMU
- R 2002:8 Riskkapitalbolagens aktiviteter. Andra kvartalet 2002
- R 2002:9 Företagens villkor och verklighet. Dokumentation och svarsöversikt
- R 2002:10 Riskkapitalbolagens aktiviteter. Tredje kvartalet 2002
- R 2002:11 Klusterutveckling i Göteborgsregionen. Analys av förutsättningar och utvecklingsstrategier
- R 2002:12 Institutionella förutsättningar för utveckling av kluster. Tre regionala fallstudier
- R 2002:13 Indikatorer för regional utveckling. Presentation och analys av kontext indikatorer för utvärdering av regionala strukturfondsprogram
- R 2003:1 Riskkapitalbolagens aktiviteter. Fjärde kvartalet 2002
- R 2003:2 Entreprenörskola. Offentlig service driven i kooperativ form
- R 2003:3 Kvinnor och män som jordbrukare. Lantbruksbaserat företagande och olika stödformer för utveckling av landsbygden i ett genusperspektiv med exempel från Östergötland
- R 2003:4 Problem och möjligheter vid nyetablering
- R 2003:5 2003 års uppföljning av såddföretag. Insatser under åren 1994 – 2001
- R 2003:6 Finansieringsmöjligheter. Vägledning för företag och deras kapitalbehov
- R 2003:7 The situation and Conditions of Enterprises 2002. Environmental work in small Enterprises
- R 2003:8 Riskkapitalbolagen aktiviteter. Första kvartalet 2003
- R 2003:9 Regionalt utvecklingspolitiskt finansiellt stöd och projektverksamhet. Budgetåret 2002
- R 2003:10 Riskkapitalbolagen aktiviteter. Andra kvartalet 2003
- R 2003:11 Utvecklingen för riskkapitalbolagens portföljbolag
- R 2003:12 Medelstora företag. Framgångsrika småföretag eller misslyckade storföretag?

- R 2003:13 Nationell samordning för regional utveckling
– slutrapport 1 oktober 2003. Huvudrapport
- R 2003:14 2003 års uppföljning av såddföretag – insatsåren 1994-2002
- R 2003:15 Riskkapitalbolagens aktiviteter. Tredje kvartalet 2003
- R 2003:16 Utvärdering av statsbidraget till Lokala Kooperativa Utvecklingscentrum
- R 2003:17 Förenklingar inom strukturfondsadministrationen
- R 2004:1 Riskkapitalbolagens aktiviteter – fjärde kvartalet 2003
- R 2004:2 Blivande företagskor? En studie av informationssökare på
NyföretagarCentrum
- R 2004:3 Kvinnors företagande, en avspegling av samhället – kvinnor som
företagare i Gnosjö och Jönköping
- R 2004:4 Är det möjligt? – Om villkor för småföretagande inom vård- och
omsorgssektorn
- R 2004:5 Produktutveckling för företag i samverkan – Studie av små och
medelstora svenska verkstadsföretag
- R 2004:6 Företagare i sin profession – i spänningsfältet mellan företagare-
och yrkesidentitet
- R 2004:7 Riskkapitalbolagens aktiviteter – första kvartalet 2004
- R 2004:8 Regionalt utvecklingspolitiskt finansiellt stöd och projektverksamhet.
Budgetåret 2003
- R 2004:9 Genus och innovationsstöd – En studie av SICs villkorslån mellan
åren 1994 och 2003
- R 2004:10 Tio frågor och svar om samverkan i småföretag
- R 2004:11 Strategiskt arbete för hållbar tillväxt i Östersjöregionen
– Baltic 21 Näringsliv – roll och resultat
- R 2004:12 REACH – EU:s förslag till nya kemikalier regler – Omfattning och effekter
för svenska företag
- R 2004:13 Den svenska klustermanualen
- R 2004:14 Resurscentra för kvinnor – en kraft för regional utveckling? En analys av
projektfinansierad under perioden 1998 – 2002
- R 2004:15 Transportbidraget – En analys av motiv, effekter och alternativ
- R 2004:16 Riskkapitalbolagens aktiviteter – andra kvartalet
- R 2004:17 Utvecklingen för riskkapitalbolagens portföljbolag 1998-2003
- R 2004:18 Hur kan staten bidra till ökad tillväxt genom stöd till produktutveckling
i små företag?
- R 2004:19 Riskkapitalbolagens aktiviteter – tredje kvartalet

Försäljning sker genom:

NUTEK Förlag, 117 86 Stockholm. Tel 08-681 92 98. Fax 08-681 92 05.

Orders: NUTEK Förlag, SE-117 86 Stockholm.

Phone +46 8 681 92 98. Fax +46 8 681 92 05. Internet: www.nutek.se

Vem vill bli företagare?

– attityder till företagande i Sverige 2004

Sverige behöver fler entreprenöriella individer som vill starta och driva företag. Men hur ser viljan att bli företagare ut i Sverige? Är företagande ett alternativ till anställning? Nuteks Entreprenörskapsbarometer 2004 visar att många kan tänka sig att bli företagare men att få blir det.

Nuteks Entreprenörskapsbarometer 2004 är unik i sitt omfång. Totalt har 26 700 personer i åldern 18–70 år intervjuats i hela Sverige vilket ger stora möjligheter att bryta ned resultatet regionalt och på olika undergrupper.

Entreprenörskapsbarometern är ett viktigt verktyg för Nutek i arbetet med att främja entreprenörskap i Sverige. Nuteks Entreprenörskapsbarometer genomfördes för första gången 2003 och då undersöktes unga kvinnor och mäns (18–30 år) inställning till företagande.

Nutek, Verket för näringslivsutveckling, är Sveriges centrala myndighet för frågor som rör näringslivets utveckling. Nuteks uppdrag är att bidra till fler nya företag, fler växande företag och fler starka regioner i hela landet.

NUTEK

Verket för näringslivsutveckling

